

[69] Hīc etiam mīrāmur, sī illam commentūciam pyxidem obscēnissima sit fābula cōsecūta? Nihil est, quod in ēius modī mulierem nōn cadere videātur. Audīta et percelebrāta sermōnibus rēs est. Percipitis animīs, iūdicēs, iam dūdum, quid velim vel potius quid nōlim dīcere. Quod etiamsī est factum, certē ā Caeliō nōn est factum – quid enim attinēbat? – est enim ab aliquō adulēscēte fortasse nōn tam īnsulsō quam inverēcundō. Sīn autem est fictum, nōn illud quidem modestum, sed tamen est nōn īfacētum mendācium; quod profectō numquam hominum sermō atque opīniō comprobāset, nisi omnia, quae cum turpitūdine aliquā dīcerentur, in istam quadrāre aptē vidērentur.

[70] Dicta est ā mē causa, iūdicēs, et perōrāta. Iam intellegitis, quantum iūdicium sustineātis, quanta rēs sit commissa vōbīs. Dē vī quaeritis. Quae lēx ad imperium, ad māiestātem, ad statum patriae, ad salūtem omnium pertinet, quam lēgem Q. Catulus armātā dissēsiōne cīvium reī pūblicaē paene extrēmīs temporibus tulit, quaeque lēx sēdātā illā flammā cōsulātūs meī fūmantēs reliquiās coniūrātiōnis exstīxit, hāc nunc lēge Caelī adulēscēntia nōn ad reī pūblicaē poenās, sed ad mulieris libīdinēs et dēliciās dēposcitur.

[69] Verbazen we ons nu ook, als er op dat verzonnen doosje een zeer schunnig verhaal is gevolgd? Er is niets wat er bij een vrouw van dien aard niet zou schijnen te passen. De kwestie is bekend geworden en in gesprekken verder verteld. U begrijpt al lang, leden van de jury, wat ik wil, of liever, wat ik niet wil zeggen. Ook al heeft het plaatsgevonden, het is met zekerheid niet door Caelius gedaan – want wat baatte het [*hem*]? – want het is door een of andere misschien niet zo zeer niet geestige als wel schaamteloze jongeman [*gedaan*]. Maar als het verzonnen is, is dat weliswaar niet gepast, maar toch geen onaardig verzinsel; en inderdaad zou dat nooit *in* een gesprek of *in* de opvatting van de mensen voor waar *zijn* aangenomen, als niet alles wat met een of andere schandelijkheid werd gezegd, niet precies bij die vrouw zou lijken te passen.

[70] De zaak is door mij bepleit, leden van de jury en afgesloten. U begrijpt nu voor wat voor een belangrijke uitspraak u verantwoordelijk bent, wat voor een belangrijke zaak u is toevertrouwd. U doet een gerechtelijk onderzoek naar geweldpleging. De wet, die betrekking heeft op het hoogste gezag in de staat, op de soevereiniteit van de staat, op de situatie van ons land [*en*] op het welzijn van allen betrekking heeft, welke wet Quintus Catulus tijdens een gewapende onenigheid tussen de burgers in een vrijwel acute noodsituatie van de republiek heeft ingediend, en welke wet, nadat die vlam van mijn consulaat was gedoofd, de smeulende resten van de samenzwering heeft uitgeblust: nu wordt door deze wet de bestraffing geëist van de *jeugdige* Caelius niet omwille van de republiek, maar omwille van de willekeur en genoegens van een vrouw.